

ובקללות, (ויקרא כו) ואכלתם ולא תשבועו, ודא קשיא להו מפלהו. מאי טעמא, דכתיב, (שמות טו) מי יתן מותנו ביד יי בארץ מצרים וגו'.

אמר רבי זירא, מלמד דמשום האכילה מסרו נפשם למות בידם. פיון שראה הקדוש ברוך הוא תאותם, אמר להם, (ויקרא כו) אם תשמעו לקול המצות, ואכלתם לשובע כדי להניח דעתם. כהאי גוונא חמו רבון דגלותא אתמשך, אסתפקמו על קראי דאורייתא ואמרו דזמינין למיכל ולמחדי בסעודתא רבה דזמין קדשא בריך הוא למעבד להו, ועל דא רובא דעלמא סבלו גלותא בגין ההיא סעודתא.

אמר רבי יוחנן, לית לן לסתור מהימנותא דכלא אלא לקיימא ליה, דהא אורייתא אסהידת עלוי, דהא אנן ידעין מהימנותא דצדיקיא וכסופא דלהון מאי היא, דכתיב, (שיר השירים א) נגילה ונשמחה בך, ולא באכילה. (שיר השירים א) נזפירה דודיך מיין. וההיא סעודתא דזמינין בה, יהא לן חולק למנהגי מנה זוזו היא השמחה והשחוק. ואלה תולדות יצחק, שיצחקו הצדיקים לעתיד לבוא. אברהם הוליד את יצחק, זכות הנשמה מוליד השחוק הזה והשמחה בעולם.

ויהי יצחק בן ארבעים שנה. רבי בו בשם רבי יוסי פתח ואמר, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו וגו', בכמה מעלות נברא העולם, דתנינן אמר רבי אחא בר יעקב, כל מה שברא קדשא בריך הוא בעולמות שלו חוץ ממנו היו בשתוף. ומי אמר רבי אחא הכי, חס ושלום, דהא במלה דא יסגי פלוגתא בעלמא, דאי תימא הכי, המלאכים שהם נבראים רוח הקדש מממש, יאמר שיש שתוף בהם, הא כל אפיא דדהון ודידן שויין.

אמר רבי אבא, במלה דא יסגי פלוגתא בעלמא, דהא בעולם. שאם תאמר כן, המלאכים שהם נבראים רוח הקדש מממש, כל הפנים שלהם ושלנו שוים.

אמר רבי אבא, בדבר הזה תתרבה המחלקת בעולם, שהרי שנינו במשנתנו, שכל מה שעשה

הכל. מה הטעם? שכתוב (שמות טו) מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים וגו'.

אמר רבי זירא, מלמד שמשום האכילה מסרו נפשם למות בידם. פיון שראה הקדוש ברוך הוא תאותם, אמר להם: אם תשמעו לקול המצוות - ואכלתם לשבע, כדי להניח דעתם. כמו כן ראו רבותינו שהגלות נמשכת, הסתמכו על פסוקי התורה, ואמרו שעתידים לאכל ולשמח בסעודה גדולה שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות להם, ועל כן רב העולם סבלו את הגלות משום אותה הסעודה.

אמר רבי יוחנן, אין לנו לסתור את אמנות הכל, אלא לקיים אותה. שהרי התורה מעידה על זה שהרי אנו יודעים את אמנות הצדיקים, והכסוף שלהם מה הוא? שכתוב (שיר א) נגילה ונשמחה בך, ולא באכילה. נזפירה דדיך מיין. ואותה סעודה שזמנים אליה, יהיה לנו חלק להנות ממנה, זוזו היא השמחה והשחוק. ואלה תולדות יצחק - שיצחקו הצדיקים לעתיד לבא. אברהם הוליד את יצחק - זכות הנשמה מוליד השחוק הזה והשמחה בעולם.

ויהי יצחק בן ארבעים שנה. רבי בו בשם רבי יוסי פתח ואמר, (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו וגו', בכמה מעלות נברא העולם, ששנינו, אמר רבי אחא בר יעקב, כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמות שלו, חוץ ממנו, היו בשתוף. והאם אמר כן רבי אחא? חס ושלום! שהרי בדבר הזה תרבה המחלקת

שהרי שנינו במשנתנו, שכל מה שעשה

הקדוש ברוך הוא - עשה כמו הגוף והנשמה. ואם תאמר שהרי אין למלאכים גוף - כן זה, אבל אינם יכולים לעשות מעשה עד שתפתח עמיהם הנשמה הקדושה ההיא, שהיא סיוע שלמעלה. ובגונים הללו, כל מה שעושה, צריך את אותו סיוע שלמעלה ממנו.

אמר רבי יוסי, בפעם ההיא שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, והנה סוף כל [הצרות] עמקים [עמקים] יהיה בארבעים, וגזר הדין - (דברים כה) ארבעים יבנו לא יסיף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קדם תחית הגוף ממנת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מן העפר. בארבעים נכלא הגשם, זהו שכתוב (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח.

זמן גאלתם של ישראל בשנת הארבעים הוא, ובחמשים בא ישוב העולם, שהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף בשנת הארבעים שהמתינה לו בארץ ישראל. זהו שכתוב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף. בקחתו את רבקה - בהכנסתה בגוף המזמן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא להנות מזיו השכינה ולזון מזינה. זהו שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני - פרנסני. שאין פרנסתם אלא

להנות ולזון מזינה של מעלה. אמר רבי יוסי, סוף הפסוק מוכיח, שכתוב פי טובים דדיך מיין. בת תואל - בת בתו של אל. רב הונא אמר, לא כן הוא, ואתו העצם שעל השדרה, אותו שנשאר בקבר מכל הגוף - בתואל הארמי. שאלתי

תנן במתניתין דידן, דכל דעבד קדשא בריה הוא, עבד בגון גופא ונשמתא, ואי תימא דהא לית גופא למלאכים, כל כן. אבל לית אינון יכלין למעבד עבידתא, עד שישפתח בהו ההיא נשמתא קדישא, דהיא סיועא דלעילא, ובהאי גווי כל מאי דעביד אצטרין לההוא סיועא דלעילא מניה.

אמר רבי יוסי, בההיא שעתא דזמין קדשא בריה הוא לאחיא מתיא, והא סופא כל (ס"א עהתי), עמיקין (ס"א עתיקין) בארבעים להוי. וגזר קנים, (דברים כה) ארבעים יבנו לא יסיף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קודם תחית הגוף, ממנת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מעפרא. בארבעים נכלא הגשם, הדא הוא דכתיב (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב (בראשית ז) ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח.

זמן גאלתם של ישראל, בשנת הארבעים הוא. ובחמשים אתא ישוב עלמא, דהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף, בשנת הארבעים, שהמתינה לו בארץ ישראל. הדא הוא דכתיב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף.

בקחתו את רבקה, בהכנסתה בגוף המזומן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא ליהנות מזיו השכינה וליוון מזינה, דהא הוא דכתיב, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני פרנסני, שאין פרנסתן אלא ליהנות וליוון מזינה של מעלה. אמר רבי יוסי סופיה דקרא מוכח דכתיב, (שיר השירים א) פי טובים דודיך מיין.

בת תואל בת בתו של אל. רב הונא אמר, לא כן הוא, ואנא הוית בכרפי הים ושמענא דהו קראן לההוא